

24.10.2016

Väylän viehelupa-alue
C/o Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 Pello

Viite Asiakirjapyyntö Lapin ELY-keskukselle 9.10.2016

Asia Väylän viehelupa-alue/Heikki Jolma pyytää julkisuuslain 14 § mukaisesti vuosilta 2010-2016 Lapin ELY-keskuksen julkaisemat Tornionjoen lohen kalastuksen alkamista koskevat viranomaistiedotteet.

Vastaus Lapin ELY-keskus ei ole julkaisut varsinaisia viranomaistiedotteita Tornionjoen lohen kalastuksen alkamisesta. Tiedotustilaisuuksia järjestetään ja lehdistötiedotteita lähetetään tiedotusvälineille tarveharkintaisesti. Liitteenä ovat lehdistötiedotteet vuosilta 2013 ja 2015.

Lapin ELY-keskus tiedottaa vuosittain Tornion-Muonionjoen lohen kalastuksesta Lapin ELY-keskuksen internet -sivuilla. Sivulle löytyvät linkit muun muassa Tornion- Muonionjoen- Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueen ja Tornionjoen rajajokikomission internet -sivuilta. ELY-keskuksen sivuja päivitetään vuosittain. Tieto päivityksestä on lähetetty tiedotusvälineille ja päivityksestä on kerrottu myös ELY-keskuksen Twitter-viesteissä.

Suomen ja Ruotsin viranomaiset ovat luovuttaneet Tornionjoen rajajokisopimuksen kalastussännön 17 §:n mukaisesti lohenkalastuslupien myyjin vesialueen omistajien hallinnoimalle Tornion- Muonionjoen- Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueelle. Alue tiedottaa kalastusluvista sekä kalastussäännöistä vuosittain julkaistavalla suomen-, ruotsin-, englannin- ja venäjänkielisellä esitteellä sekä internet-sivuilla.

Maa- ja metsätalousministeriö on julkaissut vuosittain tiedotteen Suomen ja Ruotsin välisistä rajajokisopimuksen kalastussännön 16. pykälän mukaisista neuvotteluista ja mahdollisista kalastussääntöjen muutoksista.

Pentti Pasanen
Kalatalouspäällikkö

Liitteet Lapin ELY:n tiedotteet 2013 ja 2015

Tiedoksi Maa- ja metsätalousministeriö

Tornionjoen kalastussääntöihin ja lupamyyntiin tulee muutoksia kuluvalle pyyntikaudelle

Suomen maa- ja metsätalousministeriö ja Ruotsin vastaavat viranomaiset ovat sopineet eräistä muutoksista Tornionjoen kalastussääntöön kuluvalle kalastuskaudelle.

Tornionjoen meritaimenkannan suojelemiseksi on päätetty, että saaliiksi saadut taimenet on välittömästi laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena. Taimenten säästämiseksi on myös kielletty varrellisen nostokoukun käyttö kalan kiinni ottamisessa kaikessa kalastuksessa. Itämeren meritaimenkannat ovat voimakkaasti heikentyneet ja laji on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi. Tornionjoen vesistö on tärkeä meritaimenen lisääntymisalue. Säädökset ovat voimassa rajajoessa sekä Tornion edustan merialueella rajajokisopimuksen kattamalla alueella.

Lohen ja siian kulkuverkkokalastusta joella on päätetty rajoittaa siten, että sallituissa apajapaikoissa saa käyttää tai säilyttää veneessä samanaikaisesti enintään yhtä kulkuverkkoa venekuntaa kohden. Säädöksen tavoitteena on helpottaa kulkuverkkopyynnin valvontaa.

Tornionjoen kalastussäännön mukaan lohenpyynti Tornionjoella käynnistyy kesäkuun 1 päivän alusta ja jatkuu elokuun 31 päivään saakka. Lohenkalastuksen viikkorauhoitus on voimassa sunnuntaista klo 19.00 maanantaihin klo 19.00. Vavalla ja vieheellä tai lipolla kalastettaessa sallitaan yhden lohen pyytäminen ja saaliiksi ottaminen kalastajaa ja vuorokautta kohti.

Kalastuslupia myy Tornionjoen, Muonionjoen ja Könkämäenon yhteislupa-alue. Yhteisluvan alueella saa kalastaa lohta ja muita kalalajeja. Suomessa luvalla saa pyytää lohta Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon vesialueilla rajajoessa. Ruotsissa luvalla saa kalastaa Tornionjokisuusta Pajalan kunnan etelärajalle. Pajalan kunnan etelärajalta pohjoiseen lupa on voimassa sopimuksen osapuolina olevien kalastusoikeuden haltijoiden vesialueilla.

Yhteislupa-alueella myytävien lupien hinnat ovat muuttuneet aiemmasta. Vuorokausiluvan hinta on 15, viikkoluvan 60 ja kausiluvan 120 euroa. Luvalla voi kalastaa koko yhteislupa-alueella. Uutena lupatyypinä on käytössä 60 euron hintainen yhden kunnan alueelle myytävä kausilupa. Alle 13-vuotiaat eivät tarvitse lupaa lainkaan. Tiedot pyyntialueista löytyvät Tornionjoen yhtenäislupatoimikunnan internet-sivuilta <http://www.yhteislupa.com>.

Aiemmasta poiketen Juoksengin - Väylänpään alueella on Suomen puolen kalastuskuntien ja osakaskuntien perustama Väylän viehelupa-alue. Kalastusoikeuden haltijat edellyttävät alueellaan luvan muun kalan pyyntiin. Toisaalla joessa muita kaloja saa pyytää yhteisluvalla. Lohta kalastaessa Väylän vieheluvan lisäksi vaaditaan Tornionjoen-Muonionjoen-Könkämäenon yhteislupa. Väylän vieheluvan hinta on 30 euroa kaudelta, jota 13-vuotias ja sitä nuorempi ei tarvitse ostaa.

Kalastajilta toivotaan ottavan huomioon lohikannan suojelun tavoitteet ja noudattavan pyynnissä kohtuullisuutta.

Lisätietoja asiasta antavat kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen p. 050 390 2719 ja kalatalousasiantuntija Jouni Hiltunen p. 040 571 7043.

Tornionjoen lohen kalastus alkaa maanantaina klo 19 - kalastussääntöihin pieniä muutoksia

Lohen vapakalastus Tornionjoessa käynnistyy kesäkuun 1 päivänä ja jatkuu elokuun loppuun saakka. Lohenkalastuksen viikkorauhoitus on voimassa sunnuntaista klo 19.00 maanantaihin klo 19.00. Koska tänä vuonna kesäkuun ensimmäinen päivä on maanantai, *kalastus alkaa vasta klo 19.*

Vavalla ja vieheellä tai lipolla kalastettaessa sallitaan yhden lohen saaliiksi ottaminen kalastajaa ja vuorokautta kohti. Meritaimenkannan suojelemiseksi saaliiksi saadut taimenet on välittömästi laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena.

Viime vuosista poiketen varrellisen nostokoukun käyttö on jälleen sallittu kalan nostamisessa vedestä. Suomen ja Ruotsin viranomaiset sopivat asiasta vuosittaisissa neuvotteluissaan.

Lohen kalastus kulteella ja kulkuverkolla on sallittu Tornionjoen rajajokisopimuksessa mainituissa apajapaikoissa juhannusviikon tiistaista torstaihin ja kahtena seuraavana viikonloppuna perjantaista klo 19 sunnuntaihin klo 19. Siian kulutus ja kulkuverkkokalastus on sallittu 1.8 - 14.9 välisenä aikana. Kulkuverkkokalastuksessa saa käyttää enintään yhtä verkkoa venekuntaa kohden.

Lohen kalastus lipolla on aiemmasta poiketen sallittu 15.6 – 30.6 välisenä aikana rajajokisopimuksessa mainituissa apajapaikoissa. Siian lippoaminen on sallittu 15.6. – 14.9. Kukkolankoskella siian lippominen voidaan aloittaa poikkeusluvalla jo kesäkuun alusta, koska lippokalastus on alueen matkailun vetovoimatekijä.

Lohen kalastuksessa vapavälinein tarvitaan Tornionjoen, Muonionjoen ja Könkämäenon yhteislupa-alueen lupa. Muilla luvilla lohta ei saa kalastaa. Suomen puolella yhteisluvalla saa kalastaa lohta koko rajajoen alueella Kilpisjärvelle saakka. Ruotsin puolella lupa oikeuttaa lohen kalastukseen vain osalla rajajokea.

Yhteisluvassa mukana olevilla vesialueilla saa kalastaa myös muita lajeja. Yhteislupaan kuulumattomilla alueilla Suomen puolella lupa oikeuttaa ainoastaan lohen kalastuksen, muiden lajien pyyntiin tarvitaan kalastusoikeuden haltijan lupa.

Myytävien lupien hinnat ovat ennallaan. Vuorokausiluvan hinta on 15, viikkoluvan 60 ja kausiluvan 120 euroa. Yhden kunnan alueella voi kalastaa 60 euron hintaisella kausiluvalla.

Kalastajien toivotaan noudattavan pyynnissä kohtuullisuutta. Lapin ELY -keskus, rajavartiolaitos ja Ruotsin valvontaviranomaiset valvovat lohenkalastusta koko kalastuskauden ajan.

Lisätietoa kalastussäännöistä löytyy ELY-keskusten internetsivuilta. Tiedot yhteislupaan kuuluvista alueista löytyvät Tornionjoen yhteislupatoimikunnan internet-sivuilta: <http://www.yhteislupa.com>.

Lisätietoja: Kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen, puhelin 050 390 2719

Heikki Jolma

Jolmantie 22
95700 Pello
Puh: 0400 180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi
www.vaylanviehelupa.fi

Lapin ELY-keskus

sähköpostitse 14.11.2016 *kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi*
Ylijohtaja Pirkko Saarela *pirkko.saarela@ely-keskus.fi*
Kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen *pentti.pasanen@ely-keskus.fi*

Viite: Asiakirjapyyntömme 9.10.2016
Kalatalouspäällikkö Pentti Pasasen vastaus 24.10.2016

Asia: Muun kalan vapauttamiseen perustuva lohenkalastus Tornionjoella,
kalastuslupatulojen jakoperusteet ja Lätäsenon lohenkalastus.

Emme pyynnöstämme huolimatta ole edelleenkään saaneet selvitystä siihen, mihin oikeusnormiin valtion kalastusviranomaisen, Lapin ELY-keskus, perustaa valtuutuksensa lohenkalastukseen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjoella ilman mainitun alueen kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa, jossa Suomen ja Ruotsin rajajokisopimuksen kalastussäännön 12 §:n ja 22 §:n vastaisesti lohenkalastusta voidaan harjoittaa kalastuslain 5 §:n vastaisesti, kun vapauttaa muut kalat kuin lohen ja taimenen.

Viittaamme hallinnon lainalaisuusperiaatteeseen [*perustuslain 2 § ja 118 §*] ja siihen, että Lapin ELY-keskus on laillisuutta valvova viranomaisen kalastusalueissa. Viittaamme ylijohtaja Pirkko Saarelan ja kalatalouspäällikkö Pentti Pasasen todisteluun Kemi-Tornion käräjäoikeudessa ja Rovaniemen hovioikeudessa sekä kalatalouspäällikkö Pentti Pasasen lausuntoihin medialle, joiden kautta hän on ilmoittanut alueemme kalastusoikeuden haltijoiden myymän Väylän vieheluvan olevan laitton. Viittaamme Rovaniemen Hovioikeuden päätökseen 30.5.2016 [*Dnro S16/220*], jonka mukaan meillä on puhevalta.

Vaadimme julkisuuslain 14 §:n perusteella oikeusperusteineen Teiltä ne päätökset, määräykset ja ohjeet, joiden perusteella Pellon alueella, jossa n. 80 % jokialueesta on sellaista yksityisen kalastusoikeuden piirissä olevaa aluetta, jotka eivät ole mukana Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueessa, kalastuslupatulojen jakaminen on toteutettu lainsäätäjän tarkoituksen vastaisesti niin, että mainittu alueen ulkopuolisten jakokuntien yhtymä on jakanut Pellon alueelta kerätyn lupatuoton keskenään. [Rajajokisopimuksen 91/2010 kalastussääntö 17.3 §: Kalastuslupien tietyllä alueella tuotama tulo kuuluu alueen kalastusoikeuden haltijoille näiden vesialueosuuksien mukaisessa suhteessa.]

Vaadimme julkisuuslain 14 §:n perusteella kaikki Tornionjoen lohenkalastukseen liittyvät Maa- ja metsätalousministeriöstä Lapin ELY-keskukselle vuoden 2010 rajajokisopimuksen voimaansaattamisesta tähän päivään annetut määräykset ja ohjeet, sekä samalta ajalta kaikki Lapin-ELY-keskuksen asiaan liittyvät päätökset, määräykset ja ohjeet oikeusperusteineen sekä asiaan liittyvät tiedotteet ja sen, missä ja milloin nämä on tiedoksi annettu. Samalla pyydämme Teidän allekirjoituksillanne vahvistetun lausunnon siitä, että toimittamamme materiaali on mainitulta ajalta kaiken sisältävä.

Lätäseno ei kuulu rajajokisopimuksen ja siitä annetun lain piiriin. Vaadimme julkisuuslain 14 §:n perusteella tiedon siitä, kenen toimesta lohenkalastusluvut myydään Lätäsenolla olevilla yksityisillä vesialueilla, sekä kuinka suuren osuuden valtio ottaa regaleoikeuden perusteella tästä lupatulosta ja mihin lakiin valtion regaleoikeus lohenkalastukseen perustuu Lätäsenolla?

Pello 14. päivänä marraskuuta 2016

Kunnioittavasti

Heikki Jolma
pj. Väylän viehelupa-alue

Väylän viehelupa-alueen ovat perustaneet Pellon-Kolarin alueen kalastusviranomaisen vahvistamat kalastusoikeuden haltijat noin 70 km pituisella Suomen puoleisella osalla Tornionjokea Juoksengista Väylänpäähän: Juoksengin kalastuskunta, Niemen-Saloniemen kalastuskunta, Turtolan kalastuskunta, Pellon kalastuskunta, Lempeän kalastuskunta, Kiuruniemen kalastuskunta ja Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta; Y-tunnus: 2549362-2

12.12.2017

Väylän viehelupa-alue
C/o Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 Pello

Viite Asiakirjapyyntö Lapin ELY-keskukselle 14.11.2016

Asia Väylän viehelupa-alue/Heikki Jolma pyytää selvitystä asiassa "Muun kalan vapauttamiseen perustuva lohenkalastus Tornionjoella, kalastuslupatulosten jakoperusteet ja Lätäsenon lohenkalastus".

Väylän viehelupa-alue vaatii julkisuuslain 14 § perusteella oikeusperusteineen ne päätökset, määräykset ja ohjeet joiden perusteella lupatulot on jaettu. Väylän viehelupa-alue vaatii kaikki 2010 rajajokisopimuksen voimaansaattamisen jälkeen kaikki maa- ja metsätalousministeriön Lapin ELY-keskukselle antamat ohjeet ja määräykset sekä samalta ajalta kaikki Lapin ELY-keskuksen asiaan liittyvät päätökset, määräykset, ohjeet ja tiedotteet ja tiedon missä ja milloin nämä on tiedoksi annettu. Samalla pyydetään allekirjoituksella vahvistettu lausunto siitä, että toimitettu materiaali mainitulta ajalta on kaiken sisältävää.

Lisäksi vaaditaan julkisuuslain 14 § perustella tiedon siitä, kenen toimesta lohenkalastusluvut myydään Lätäsenolla olevilla yksityisillä vesialueilla ja kuinka suuren osuuden valtio ottaa regaleoikeuden perustella tästä lupatulosta ja mihin lakiin regaleoikeus perustuu Lätäsenolla.

Vastaus Heikki Jolma on pyytänyt Lapin ELY-keskukselta selvityksiä ja asiakirjoja kuusi kertaa vuonna 2013, yhden kerran 2014 ja nyt kolmannen kerran vuonna 2016. Lapin ELY-keskus on antanut vastauksia aikaisempiin selvityksiin ja asiakirjapyyntöihin 12.11.2013, 19.12.2013, 16.6.2014, 24.10.2016 ja 21.1.2016. Lisäksi Maa- ja metsätalousministeriö on vastannut Heikki Jolmalle 20.2.2013 (kopio liitteenä). Kalastusoikeusasiaa on käsitelty perusteellisesti myös usean osakaskunnan 26.5.2014 vireille saattamassa turvaamistoimiasiaassa, josta Rovaniemen hovioikeus antoi hylkäävän päätöksen 2.5.2015.

Lapin ELY-keskus ja Maa- ja metsätalousministeriö ovat aikaisemmissa vastauksissaan selvittäneet mihin valtion oikeus lohenkalastukseen perustuu ja millä perusteella lupatulot jaetaan. Lapin ELY-keskuksen toimintaa asiassa säätelee rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin välillä.

Maa- ja metsätalousministeriö ei ole antanut asiakirjapyyntöissä mainitussa asioissa Lapin ELY-keskukselle kirjallisia ohjeita tai määräyksiä. Lapin ELY-keskus ei ole tehnyt kalastusoikeuteen liittyviä kirjallisia päätöksiä eikä ohjeita. Tiedottamiseen liittyen Lapin ELY-keskus on jo vastannut Väylän viehelupa-alueelle 24.10.2016.

Väylän viehelupa-alueelle on jo aikaisemmin toimitettu kaikki asiaan liittyvät dokumentit eikä Lapin ELY-keskuksella ole muita asiaan liittyviä dokumentteja toimitettavaksi.

Lätäsenon alaosan yksityisellä vesialueella kalastuslupia myy vesialueen omistaja. Lätäseno ei kuulu niihin Tornionjoen kalastussäännön 2 §:ssa tarkoitettuihin rarakisopimuksen 23 §:ssa määriteltyihin vesialueisiin, joissa kalastussääntöä noudatetaan. Valtio ei ole tällä alueella ottanut osuutta lupatuloista. Asiaan ei liity luovutettavia asiakirjoja.

Pentti Pasanen
Kalatalouspäällikkö

JL/PP

Liite MMM:n vastaus 20.2.3013

Tiedoksi Maa- ja metsätalousministeriö

Pellon kalastuskunta/
Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 PELLO

Pellon kalastuskunta on lähettänyt 13.4.2011 maa- ja metsätalousministeriölle kirjeen, jossa on pyydetty selvitystä useista asioista koskien. Tornion-Muonionjoen viehekalastusyhteislupaa, erityisperusteisia kalastusoikeuksia sekä valtion regalekalastusta.

Vastauksen antaminen asiassa on valitettavasti viivästynyt muut työtehtävät huomioon ottaen, kuten ennakoitiin asiasta lähetetyssä kirjeessä 12.5.2011.

Yhteislupa

Tornion-Muonionjoella on ollut käytössä yhteislupajärjestelmä, josta aiemmin vesialueen omistajat ja rajajokikomissio ovat yhdessä sopineet. Tällä luvalla kalastuksen järjestämisestä on sovittu valtion sekä muiden kalastusoikeuden haltijoiden kesken. Yhteislupaan osallistuneet tahot ovat vahvistaneet osallistumisensa yhteislupasopimukseen omilla päätöksillään. Yhteislupasopimus on ollut voimassa toistaiseksi, ja siitä on voinut irtisanoutua sopimuksessa mainituin ehdoin. Yhteislupatoimikunta toimii vain ko. sopimuksen mukaisen lupamyynnin järjestämiseksi siihen osallistuvien tahojen puolesta.

Rajajokisopimuksen uudistamisen jälkeen yhteisluvan kalastuksen järjestäminen on valtion lohenkalastuksen osalta siirtynyt Lapin ELY-keskuksen sekä Norrbottenin lääninhallituksen hoitettavaksi, jotka ovat jatkaneet aiempaa lupakäytäntöä rajajokisopimuksen 17 § mukaisen kalastuksen järjestämiseksi. Yhteislupasopimusta ollaan parhaillaan uudistamassa, missä yhteisessä sopimusosapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia selvennetään.

Yhteisluvassa on sovittu vain vapakalastuksen järjestämisestä siihen osallistuvien tahojen kesken. Yhtä pyyntimuotoa koskeva sopimus ei liity siihen, miten muiden pyyntimuotojen kalastus järjestetään. Viehekalastusmaksuun liittyvä maksullinen yleiskalastusoikeus (KalL 8 §), jota korkeimman oikeuden päätös KKO:2006:70 koskee, ei ole voimassa Tornion-Muonionjoella, koska tämä yleiskalastusoikeus ei koske lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikkoja.

Regalekalastusoikeus

Kalastuslain 12 § nojalla valtion kalastukset on pysytetty voimassa siellä, missä niitä on. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo aiemman kantansa mukaisesti, että valtiolle kuuluva lohenkalastusoikeus, jatkossa regalekalastusoikeus, on voimassa myös Pellon kunnan alueella.

Tornion-Muonionjoella edellä mainittuihin lähteisiin perustuva valtion lohenkalastusoikeus on todettu myös Tornion-Muonionjoesta tehdyissä rajajokisopimuksissa. Venäläis-ruotsalainen kalastuskomissio teki esityksen 1892 lohenkalastuksen järjestämisestä Tornionjoessa. Komissi-

on esityksen pohjalta toteutettiin järjestely, joka oli voimassa sopimuksen päättymiseen (1917) saakka. Lähtökohtana järjestelylle oli valtioiden regaleoikeus lohenkalastukseen. Komissio ei katsonut esiin tulleen mitään, mikä olisi omiaan saattamaan mainitun regaleoikeuden epäilyksenalaiseksi, minkä vuoksi komissio edellytti, että lohenkalastus rajajoessa kuului valtiolle eikä maanomistajille. Lohenkalastuksen käsitteeseen katsottiin tällöin kuuluvan kaikki lohen ja taimenen kalastus. Tätä regaleluontoista lohenkalastusta ovat vuoden 1897 sopimuksen mukaisesti molemmat valtiot harjoittaneet yhteisesti vuosina 1897 - 1917, jona viimeksi mainittuna vuonna sopimus lakkasi olemasta voimassa.

Edellä esitetyn järjestelyn pohjana oli venäläis-ruotsalaisen komission tilaama selvitys lohenkalastuksesta Tornionjoessa: Lewenhaupt, Sten (1892): Historik rörande regala laxfisket i Torneå elf. Selvityksessä on käsitelty yksityiskohtaisesti Suomen ja Ruotsin valtioiden oikeutta lohenkalastukseen Tornionjoessa.

Tornionjoen lohenkalastuksen järjestämistä koskevaan mietintöön vuodelta 1924 sisältyvässä ehdotuksessaan sopimukseksi Suomen ja Ruotsin välillä yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa komissio edellytti, että sanottu kalastus rajajoessa todellisuudessa kuuluu näille valtioille. Toisin sanoen komissio oli samaa mieltä lohenkalastuksen järjestämisen perusteista kuin ensimmäinen venäläis-ruotsalainen komissio vuonna 1892.

Myös vuoden 1917 jälkeen on noudatettu samaa järjestelyä. Lohenkalastuksen kuuluminen valtiolle on viimeksi todettu Tornion-Muonionjokea koskevan Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä (hallituksen esitys 264/2009, laki 90/2010).

Valtion regalekalastusoikeuden olemassaolon kannalta ei ole merkitystä sillä, onko asiaa käsitelty oikeusasteissa jonkin erityisen paikan osalta. Myöskään Ruotsin valtion omaa aluettaan koskevilla päätöksillä ei ole merkitystä valtion lohenkalastusoikeuden kannalta Suomessa.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kalastusoikeus Tornion-Muonionjoessa kuuluu kalastusregalen perusteella valtiolle.

Koska regaleoikeudet ja niiden laajuus ovat aiheuttaneet paljon kysymyksiä, ministeriön käsityksen mukaan tarkoituksenmukaisinta on teettää niitä koskeva erillinen selvitys. Ministeriö pyrkii saamaan tätä tarkoitusta varten määrärahan selvitystä varten ja käynnistämään selvityksen kuluvana vuonna.

Osastopäällikkö

Juha Ojala

Neuvotteleva virkamies

Tapio Hakaste

Heikki Jolma

Jolmantie 22
95700 Pello
Puh: 0400 180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi
www.vaylanviehelupa.fi

Lapin ELY-keskus

sähköpostitse 15.12.2016 kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi
Ylijohtaja Pirkko Saarela pirkko.saarela@ely-keskus.fi
Kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen pentti.pasanen@ely-keskus.fi

Viite: Asiakirjapyyntömme 14.11.2016
Kalatalousp. Pentti Pasanen vastaus 12.12.2016 KEHA/322/2016

Asia: Muun kalan vapauttamiseen perustuva lohenkalastus Tornionjoella ja kalastuslupatulojen jakoperusteet

Pyynnöstämme huolimatta emme edelleenkään ole saaneet teiltä selvitystä siihen, mihin oikeusnormiin valtion kalastusviranomaisen, Lapin ELY-keskus, perustaa valtuutuksensa lohenkalastukseen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjoella ilman alueen kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa.

Tornionjoen rajajokisopimuksen kalastussääntö 12§ säättää yksiselitteisesti kalojen vapauttamisesta seuraavasti:

Alle 50 senttimetrin mittaisen lohen tai taimenen sekä alle 35 senttimetrin mittaisen harjuksen pyytäminen ja tappaminen on kielletty. Pituus mitataan leuan kärjestä suoraksi ojennetun, yhteen puristetun pyrstöevän kärkeen. Alimittainen kala on välittömästi laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena.

Täysimittainen kala on aina laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena, jos se on:

- 1. pyydetty rauhoitusaikana*
- 2. pyydetty kielletyllä pyydyksellä*
- 3. talvehtinut lohi*

Rajajokisopimus ei anna kalastusoikeutta kalan vapauttamista vastaan. Mikäli kalastaja ei ole lunastanut vesialueen kalastusoikeuden haltijan lupaa, kyse on rikoslain 28 luvun 10 §:n mukaisesta luvattomasta pyynnistä. Kalan vapauttaminen ei mitätöi rikosta.

Kuitenkin ylläpidätte Tornionjoella oikeusjärjestyksestä poikkeavaa käytäntöä, jossa lohta kalastetaan ilman kalastusoikeudenhaltijan lupaa, kun muut kalat kuin lohi ja taimen vapautetaan. Lapin ELY-keskus on laillisuutta valvova viranomaiskalastusasioissa Tornionjoella ja tästä vastuussa. Ette vielä kukaan antaneet vastausta siihen, **millä päätöksellä ja oikeusperusteella näin voidaan tehdä ja missä siitä on tiedotettu?** Koska asiaa koskeva asiakirjapyyntö jätettiin jo 14.11.2016, vaadimme vastauksen välittömästi.

Viittaatte vastauksessanne Rovaniemen hovioikeuden päätökseen "*Kalastusoikeusasiaa on käsitelty perusteellisesti myös usean osakaskunnan 26.5.2014 vireille saattamassa turvaamistoimiasiassa, josta Rovaniemen hovioikeus antoi hylkäävän päätöksen 2.5.2015.*" Viittaamme perustuslain toiseen ja 118 §:än sekä hallintolain 6 §:än ja 50 §:än. Todistelitte Kemi-Tornion Käräjäoikeudelle, ylijohtaja Pirkko Saarela ja kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen, että Väylän viehelupa-alueen 5.1.2013 perustaneet kalastus-/osakaskunnat olisivat menettäneet kalastusoikeutensa myydessään vesialueet vesivoimalle ja haitte 29.8.2014 "*turvaamistoimihakemuksen hylkäämistä ensisijaisesti sillä perusteella, että hakijoina olevilla tahoilla ei ole asiassa puhevaltaa*" [...] eikä "*vesialueen omistukseen perustuvaa, kalastuslain 5 §:n mukaista kalastusoikeutta turvaamistoimihakemuksen kohteena olevalla alueella.*" Viittaamme mainitsemaanne hovioikeuden päätökseen puhevallasta [16/220 30.5.2016] sekä siihen, että Väylän viehelupa-alue [Y-tunnus: 2549362-2] on rajajokisopimuksen mukainen laillisesti perustettu yhteislupa-alue, johon kuuluvat Tornionjoen kalastusalueeseen kuuluvat kalastus-/osakaskunnat on lainmukaisesti perustettu ja olemassa, ja kalastusoikeudet kalastusviranomaisen vahvistamia: Juoksengin kalastuskunta, kalastusoikeudet viimeksi vahvistettu 4.1.1984, Niemen-Saloniemen kalastuskunta 13.1.2000, Turtolan kalastuskunta 24.4. 1989, Pellon kalastuskunta 26.9.1984, Lempeän kalastuskunta, 30.3.1994, Kiuruniemen kalastuskunta 1.2.1993 sekä Väylänpään osakaskunta, jonka kalastusoikeuksien viranomaisvahvistus on vieläkin uudempaa (vahvistuspäivämäärä ei tätä kirjoittaessa tiedossani).

Vaikka väitätte valtion omistavan lohenkalastusoikeuden rajajokisopimuksen mukaan [MMM 20.2.2013 Dnro1241/443/2011], se ei synny sen nojalla. Tällaiseen oikeusperustaan vetoaminen edellyttää, että esittäte myös väittämänne omistuksen synnyn ja sen historian ja selvittäte sen suhteen yksityiseen omistusoikeuteen, jollaiseksi tilan tai jakokunnan oikeus katsotaan selkeästi. Oikeustoimista huolimatta ette ole sellaista pystynyt näyttämään Väylän viehelupa-alueen perustaneiden yksityisten kalastus-/osakaskuntien kalastusoikeuksien alueille. Kalastus-/lohiregaalin fiskaalinen olemus on ollut pitkään virkavallan tiedossa. Tunnustetut oikeusoppineet *Kyösti Haataja* [1881-1956] ja *Eero Manner* [1913-1999] ovat aikoinaan selvittäneet sen valtiovallalle: kruunun regaalioikeus ei koskaan käsittänyt oikeutta vesialueisiin pohjineen eikä

sulkenut pois yksityistä oikeutta. Lohiregaalia voidaan tarkastella ainoastaan fiskaalisena hyötymisenä veronkannon näkökulmasta eli tarkoittaa valtaa erityisesti verottajan roolissa, mikä erottaa regaalikäsitteen omistuksesta.

Korostamme sitä, että olette jatkuvasti perustelleet valtion lohenkalastusoikeutta "valtion näkemyksen mukaan" ja "katsotte" valtion omistavan lohenkalastuksen koko Tornion-Muonionjoella, MUTTA ETTE EDELLEENKÄÄN OLE OSOITANEET AINUTTAKAAN OIKEUSNORMIA valtion lohenkalastusoikeuden perusteeksi. Pellon alueella valtion vesiä on n.20 % [233,8 ha], loput n.80 % [923,4 ha] on sellaista yksityisten kalastus-/osakaskuntien (jakokuntia) kalastusoikeuksien aluetta, jotka eivät kuulu Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehikalastuksen yhteislupa-alueeseen. Kuitenkin olette oikeusjärjestyksen vastaisesti antaneet alueen kalastuslupamyynnin alueen ulkopuolisille kalastus-/osakaskunnille, jotka ovat ansiostanne saaneet jakaa Pellon yksityisten kalastusoikeudenhaltijoiden alueelta kerätyn lupatulon keskenään. Mainitsemanne turvaamistoimihakemuksemme hylkäyksestä huolimatta rajajokisopimus ei oikeuta viranomaista eriarvoiseen menettelyyn, se ei myöskään ole sellainen oikeusnormi, jonka perusteella Lapin ELY-keskus voi antaa toisen myydä toisen omaisuutta.

Viittaamme viittaamaanne Rovaniemen hovioikeuden päätöksen 16/220 loppulausumaan, joten kysyn vielä ja vastatkaa kerrankin kysymykseemme; **oletteko todellakin sillä kannalla, että meidän tulee toimienne johdosta nostaa tästä riita-asia valtiota vastaan?**

Pello 15. päivänä joulukuuta 2016

Heikki Jolma
pj. Väylän viehelupa-alue

Väylän viehelupa-alueen ovat perustaneet Pellon-Kolarin alueen kalastusviranomaisen vahvistamat kalastusoikeuden haltijat noin 70 km pituisella Suomen puoleisella osalla Tornionjokea Juoksengista Väylänpäähän: Juoksengin kalastuskunta, Niemen-Saloniemen kalastuskunta, Turtolan kalastuskunta, Pellon kalastuskunta, Lempeän kalastuskunta, Kiuruniemen kalastuskunta ja Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta; Y-tunnus: 2549362-2

Heikki Jolma

Jolmantie 22

95700 Pello

Puh: 0400 180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi

www.vaylanviehelupa.fi

Lapin ELY-keskus

sähköpostitse 11.1.2017 kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Ylijohtaja Pirkko Saarela pirkko.saarela@ely-keskus.fi

Kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen pentti.pasanen@ely-keskus.fi

Viite: Asiakirjapyyntömme 14.11.2016
Kalatalousp. Pentti Pasasen vastaus 12.12.2016 KEHA/322/2016
Asiakirjapyyntömme 15.12.2016 - ohessa liitteenä
Muistustus asiakirjapyyntöstämme 3.1.2017

Asia: Muun kalan vapauttamiseen perustuva lohenkalastus Tornionjoella ja kalastuslupatulojen jakoperusteet

Pyynnöstämme huolimatta emme edelleenkään ole saaneet teiltä selvitystä siihen, **mihin oikeusnormiin perustatte valtuutuksenne lohenkalastukseen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjoella ilman alueen kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa.**

Rajajokisopimuksen kalastussäännön 12 § säättää kalojen vapauttamisesta:

Alle 50 senttimetrin mittaisen lohen tai taimenen sekä alle 35 senttimetrin mittaisen harjuksen pyytäminen ja tappaminen on kielletty. Pituus mitataan leuan kärjestä suoraksi ojennetun, yhteen puristetun pyrstöevän kärkeen. Alimittainen kala on välittömästi laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena.

Täysimittainen kala on aina laskettava takaisin veteen elävänä tai kuolleena, jos se on:

- 1. pyydetty rauhoitusaikana*
- 2. pyydetty kielletyllä pyydyksellä*
- 3. talvehtinut lohi*

Rajajokisopimus ei anna kalastusoikeutta kalan vapauttamista vastaan. Myös kansallinen lainsäädäntö on saman sisältöinen. Mikäli kalastaja ei ole lunastanut vesialueen kalastusoikeudenhaltijan lupaa, kyse on rikoslain 28 luvun 10 §:n mukaisesta luvattomasta pyynnistä. Kalan vapauttaminen ei mitätöi rikosta.

Ylläpidätte Tornionjoella oikeusjärjestyksestä poikkeavaa käytäntöä, jossa loh-
ta kalastetaan perustuslain vastaisesti ilman alueen kalastusoikeudenhaltijan
lupaa, kun muut kalat kuin lohi ja taimen vapautetaan.

Perustelite, ylijohtaja Pirkko Saarela ja kalatalouspäälikkö Pentti Pasanen, La-
pin ELY-keskuksen oikeusjärjestyksestä poikkeavaa menettelyä ja Tornionjoen
rannanomistajien yksityisten omistusoikeuksien mitätöimistä perustuslain vas-
taisesti vastineessanne Kemi-Tornion kärjäoikeudelle 29.8.2016: "*...Määräyksen
funktiona on todeta, että Suomen valtion osalta kalastusoikeutta hallinnoi alueella
Lapin ELY-keskus ja, että valtioiden viranomaisilla toimivalta mm. antaa kalastuslupien
myyntiin ja lupatulojen tilityksiin liittyviä määräyksiä ja ohjeita sekä valvoa yksityisten
tahojen lupamyyntiä.*" Maa- ja metsätalousministeriön neuvotteleva virkamies
Tapio Hakaste perusteli 9.11.2017 (Tornionjoen kalastusalueen edustajien edus-
kuntavierailu) omistusoikeuden perustuslaista poikkeavaa menettelyä muun ka-
lan vapauttamisella juuri tällä teidän kärjäoikeudelle toimitamallanne lausu-
malla ja viittasi tiedoittamiseen Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehe-
kalastuksen yhteislupa-alueen nettisivuilla, jota sieltä ei ole löytynyt.

Vaikka olettekin perustelleet menettelyenne, ette kuitenkaan vielä ole suostuneet
vastaamaan siihen, **millä Lapin ELY-keskuksen päätöksellä, millä oikeuspe-
rusteella ja kenen päätöksestä näin toimitaan ja missä siitä on tiedotettu?**

Koska asiaa koskeva asiakirjapyyntö jätettiin jo 14.11.2016 ja uudelleen 15.12.
2016, sekä muistutimme edelleen puuttuvasta vastauksesta 3.1.2017. Huomau-
tamme, että olette rikkoneet julkisuuslain 14§ asettamaa määräaikaa yhä edel-
leen ("*Tässä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta
asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon
kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.*")
ja vaadimme toistamiseen välitöntä vastaustanne.

Pello 11. päivänä tammikuuta 2017

Heikki Jolma
pj. Väylän viehelupa-alue

TIEDOKSI:

Lapin kansanedustajat
Lapin poliisilaitos
Tornionjoen kalastusalue

Väylän viehelupa-alueen ovat perustaneet Pellon-Kolarin alueen kalastusviranomaisen vah-
vistamat kalastusoikeuden haltijat noin 70 km pituisella Suomen puoleisella osalla Tornion-
jokea Juoksengista Väylänpään: Juoksengin kalastuskunta, Niemen-Saloniemen kalastus-
kunta, Turtolan kalastuskunta, Pellon kalastuskunta, Lempeän kalastuskunta, Kiuruniemen
kalastuskunta ja Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta; Y-tunnus: 2549362-2

13.1.2017

Väylän viehelupa-alue
C/o Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 Pello

Viite Asiakirjapyyntö Lapin ELY-keskukselle 15.12.2016

Asia Väylän viehelupa-alue/Heikki Jolma pyytää selvitystä asiassa ”mihin oikeusnormiin valtion kalastusviranomaisen, Lapin ELY-keskus, perustaa valtuutuksensa lohenkalastukseen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjoella ilman alueen kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa.”

Vastaus Valtion kalastusoikeuden osalta ELY-keskus viittaa asiassa Heikki Jolman tekemiin aiempiin asiakirjapyyntöihin annettuihin vastauksiin 20.6.2013, 24.10.2016 ja 12.12.2016. ELY-keskukselle ei ole tämän jälkeen syntynyt valtion kalastusoikeutta koskevia säilytettäviä asiakirjoja. Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt kalastusoikeudesta (regale) selvityksen, jonka vaiheesta voi tiedustella maa- ja metsätalousministeriöstä, sähköpostiosoite: kirjaamo@mmm.fi

Jolman kirjeessään esittämä tulkinta Tornionjoen kalastussäännön 12 §:stä on virheellinen. Pykälässä säädetään kalojen vähimmäismitoista ja vapauttamisesta lohen ja taimenen suojelemiseksi. Pykälää ei voi tulkita siten, että lohen pyynnin yhteydessä saadun muun kalan vapauttaminen olisi laitonta. Jotta kyseessä olisi luvaton pyynti, tulisi kalastuksen olla luonteeltaan sellaista, että siinä selkeästi on tarkoitus kalastaa jotain muuta kuin luvanmukaista saalista. Muussa tapauksessa esimerkiksi kaikki sellaiset kalastuksenrajoitukset, jotka määräävät rajoituksia vain tiettyjen lajien pyyntiin, estäisivät kalastuksen käytännössä kokonaan.

Heikki Jolma vaatii selvitystä luvanmyynnin perusteista alueella, jossa heillä on kalastusoikeus. Lapin ELY -keskuksen käsityksen mukaan Jolma tarkoittaa Tornionjoessa sijaitsevia Pellon kohdalla olevia vesialueita. Kiinteistörekisterin mukaan nämä vesialueet omistaa Fortum Oyj. Kalastuslain 5. pykälän mukaan oikeus kalastaa ja määrätä kalastuksesta kuuluu vesialueen omistajalle.

Pentti Pasanen
Kalatalouspäällikkö

Tämän asiakirjan alkuperäinen allekirjoitettu versio on arkistoitu Lapin ELY-keskukseen

Liite Asiakirjapyyntö 15.12.2016

Tiedoksi Maa- ja metsätalousministeriö

Heikki Jolma

Jolmantie 22

95700 Pello

Puh: 0400 180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi

www.vaylanviehelupa.fi

Lapin ELY-keskus

sähköpostitse 24.1.2017 *kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi*

Ylijohtaja Pirkko Saarela *pirkko.saarela@ely-keskus.fi*

Kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen *pentti.pasanen@ely-keskus.fi*

Viite: Kalatalousp. Pentti Pasanen vastaus 13.1.2017 KEHA/322/2016
Asiakirjapyyntömme 15.12.2016 ja 11.1.2017
Kalatalouspäällikkö Pentti Pasanen vastaus 12.12.2016
Asiakirjapyyntömme 14.11.2016

Asia: Muun kalan vapauttamiseen perustuva lohenkalastus Tornionjoella
ja kalastuslupatulojen jakoperusteet

On valitettavaa jos alueen ylin kalastusviranomainen ei ymmärrä rajajokisopimuksen kalastussäännön 12 §:n tarkoitusta. Hallituksen esityksessä 264/2009 lain tarkoitus ilmaistaan selkeästi: määräyksellä pyritään estämään mahdollisuus hyödyntää laitonta saalista [3mom] ja halutaan edistää lohen ja taimenen nousua jokeen ja varmistaa, että kiinteitä pyydyksiä ei kieltoaikana tosiasiallisesti käytetä lohen tai taimenen pyyntiin [4mom]. On kokonaan eri asia vapauttaa rauhoitettu tai alamittainen kala laillisessa pyynnissä kuin kalastaa ilman alueen kalastusoikeuden omistajan lupaa. Osoitatte vastauksessanne MMM:n käynnistämän regale-selvityksen, mutta ette vastaa kysymykseemme siitä, mihin oikeusnormiin Lapin ELY-keskus perustaa valtuutuksensa lohenkalastukseen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjoella ilman mainitun alueen kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa, jossa lohenkalastusta voidaan harjoittaa kalastuslain 5 §:n vastaisesti, kun vapauttaa muut kalat kuin lohen ja taimenen. Selityksenne ei korreloidu rajajokisopimuksen kalastussäännön 12 §:än ja osoittaa, ettette edelleenkään ole halunneet vastata selvästi yksilöityyn kysymykseemme.

On erikoista, että ylemmän- ja alemman kalastusviranomaisen oikeudelliset perustelut ovat ristiriidassa keskenään. Lapin ELY-keskus perustelee muun kalan vapautukseen perustuvaa lohenkalastusta nimenomaista normiperustaa siitä osoittamatta perustaen toimensa omiin käsityksiinsä. Maa- ja metsätalousministeriön neuvotteleva virkamies *Tapio Hakaste* (Tornionjoen kalastusalueen edustajien eduskuntavierailu 9.11.2017) ei yrittänyt perustella laista poikkeavaa menettelyä millään kirjoitetun lain tulkinnalla, vaan että Lapin-ELY-keskuksella on rajajokisopimuksen nojalla oikeus antaa lupamyyntiä koskevia määräyksiä. Asiaa tarkemmin kysyttäessä hän osoitti vastauksen löytyvän Lapin ELY-keskuksen Kemi-Tornion käräjäoikeudelle 29.8.2016 toimittamassa vastineessa: *"Määräyksen funktiona on todeta, että Suomen valtion osalta kalastusoikeutta hallinnoi alueella Lapin ELY-keskus ja, että valtioiden viranomaisilla toimivalta mm. antaa kalastuslupien myyntiin ja lupatulojen tilityksiin liittyviä määräyksiä ja ohjeita sekä valvoa yksityisten tahojen lupamyyntiä."* Vastauksena Lapin-ELY-keskuksen määräyksien tiedottamisesta hän sanoi niiden löytyvän Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueen nettisivuilta (jota sieltä ei ole löytenyt). Lupayhtymän tiedottaminen ei täytä hallintolain 54 §:ssa säädettyä hallintoviranomaisen tiedoksiantovelvollisuutta eikä hallintolain 10. luvun säännöksiä tiedoksiannosta.

Ette voi oikoa lainkirjainta tulkitsemalla sitä tahtonne mukaan. Teimme asiakirjapyyntöissämme 15.12.2016 selväksi puhevaltamme, josta hovioikeuden päätöksen 16/220 jälkeen ei pitäisi olla epäselvää. Väylän vihelupa-alue [Y-tunnus: 2549362-2] on rajajokisopimuksen mukainen laillisesti perustettu yhteislupa-alue, johon kuuluvat Tornionjoen kalastusalueeseen kuuluvat kalastus-/osakaskunnat on lainmukaisesti perustettu ja olemassa, kalastusoikeudet kalastusviranomaisen vahvistamia ja kiistattomia: Pellossa Juoksengin kalastuskunta, kalastusoikeudet viimeksi vahvistettu 4.1.1984, Niemen-Saloniemen kalastuskunta 13.1.2000, Turtolan kalastuskunta 24.4.1989, Pellon kalastuskunta 26.9.1984, Lempeän kalastuskunta, 30.3.1994, Kiuruniemen kalastuskunta 1.2.1993 sekä Kolarissa Väylänpään osakaskunta, jonka KALASTUSOIKEUDET KALATALOUSPÄÄLLIKKÖ PENTTI PASANEN ON ITSE VAHVISTANUT 18.6.2010. Väylän vihelupa-alueeseen kuuluvat kalastus-/osakaskunnat ovat kaikissa mainittuja alueita koskevissa hallintoasioissa hallintolain 11 §:n asianosaisia, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee.

Lapin ELY-keskus on tehnyt hallintosopimuksen Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon vihelupa-alueen kanssa kalastuslupamyynnin järjestämisestä Tornionjoella myös Väylän vihelupa-alueen perustaneitten kalastus-/osakaskuntien alueilla Pellon ja Kolarin kuntien alueilla. Sopimuksenne seurauksena Väylän vihelupa-alueen perustaneitten kalastus-/osakaskuntien alueilta vuosina 2013, 2014, 2015 ja 2016 kerätyt kalastuslupatulot on jaettu alueen ulkopuolisten kalastus-/osakaskuntien kesken, joten hallintolain 6 §:n oikeusperiaatteet ja hallintopäätökseen edellytetyt oikeudet ja velvollisuudet eivät ole toteutuneet. Tämä on tarkastettavissa lupayhtymän tilinpidosta. Päätös on Lapin ELY-keskuksen, joten ette voi kieltää sitä, ettetekö olisi tästä Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen kalastussäännön 17.3 §:n ja Suomen oikeusjärjestyksen vastaisesta kalastuslupatulojen jaosta hyvin tietoisia. Tästä huolimatta ette kuitenkaan ole vielä antaneet vastausta siihen, millä oikeusperusteella ja millä

päätöksellä näin voidaan tehdä ja missä siitä on tiedotettu, joten esitämme asiakirjapyyntöni ja kysymyksemme vielä kerran:

Mihin päätökseen ja mihin normiperustaan Lapin ELY-keskus on perustanut lohenkalastuksen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjokea ilman kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa, jossa lohenkalastusta voidaan harjoittaa kalastuslain 5 §:n vastaisesti, kun vapauttaa muut kalat kuin lohen ja taimenen.

Asiakirjapyyntömme ovat olleet riittävästi yksilöityjä, joten teillä ei voi olla epäselvyyttä siitä, mitä asiakirjaa pyyntömme koskee. Muistutamme myös siitä, että julkisuuslain 13 §:n mukaan viranomaisen on tarvittaessa avustettava tiedon pyytäjää diaarin ja muiden hakemistojen avulla yksilöimään asiakirja, josta tämä haluaa tiedon. Koska MMM ylimpänä kalastusviranomaisena perustaa menettelyn ELY:n päätökseen, sellainen päätös on löydettävä. Viittaamme hallintolain 43:ssä määrättyyn kirjalliseen hallintopäätökseen ja siihen, että suullinenkin päätös on viipymättä annettava myös kirjallisena oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen. Viittaamme myös hallintolain 50 §:än viranomaisen virheellisestä päätöksestä ja asian uudelleen ratkaisemisesta.

Pello 24. päivänä tammikuuta 2017

Heikki Jolma
pj. Väylän viehelupa-alue

TIEDOKSI:

Lapin kansanedustajat
Lapin poliisilaitos
Tilintarkastus Saranki Oy
Tornionjoen kalastusalue

Väylän viehelupa-alueen ovat perustaneet Pellon-Kolarin alueen kalastusviranomaisen vahvistamat kalastusoikeuden haltijat noin 70 km pituisella Suomen puoleisella osalla Tornionjokea Juoksengista Väylänpään: Juoksengin kalastuskunta, Niemen-Saloniemen kalastuskunta, Turtolan kalastuskunta, Pellon kalastuskunta, Lempeän kalastuskunta, Kiuruniemen kalastuskunta ja Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta; Y-tunnus: 2549362-2

13.1.2017

Väylän viehelupa-alue
C/o Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 Pello

Viite Asiakirjapyyntö Lapin ELY-keskukselle 15.12.2016

Asia Väylän viehelupa-alue/Heikki Jolma pyytää selvitystä asiassa ”mihin oikeusnormiin valtion kalastusviranomaisen, Lapin ELY-keskus, perustaa valtuutuksensa lohenkalastukseen yksityisen kalastusoikeuden alueella Tornionjoella ilman alueen kalastusoikeudenhaltijan myöntämää lupaa.”

Vastaus Valtion kalastusoikeuden osalta ELY-keskus viittaa asiassa Heikki Jolman tekemiin aiempiin asiakirjapyyntöihin annettuihin vastauksiin 20.6.2013, 24.10.2016 ja 12.12.2016. ELY-keskukselle ei ole tämän jälkeen syntynyt valtion kalastusoikeutta koskevia säilytettäviä asiakirjoja. Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt kalastusoikeudesta (regale) selvityksen, jonka vaiheesta voi tiedustella maa- ja metsätalousministeriöstä, sähköpostiosoite: kirjaamo@mmm.fi

Jolman kirjeessään esittämä tulkinta Tornionjoen kalastussäännön 12 §:stä on virheellinen. Pykälässä säädetään kalojen vähimmäismitoista ja vapauttamisesta lohen ja taimenen suojelemiseksi. Pykälää ei voi tulkita siten, että lohen pyynnin yhteydessä saadun muun kalan vapauttaminen olisi laitonta. Jotta kyseessä olisi luvaton pyynti, tulisi kalastuksen olla luonteeltaan sellaista, että siinä selkeästi on tarkoitus kalastaa jotain muuta kuin luvanmukaista saalista. Muussa tapauksessa esimerkiksi kaikki sellaiset kalastuksenrajoitukset, jotka määräävät rajoituksia vain tiettyjen lajien pyyntiin, estäisivät kalastuksen käytännössä kokonaan.

Heikki Jolma vaatii selvitystä luvanmyynnin perusteista alueella, jossa heillä on kalastusoikeus. Lapin ELY -keskuksen käsityksen mukaan Jolma tarkoittaa Tornionjoessa sijaitsevia Pellon kohdalla olevia vesialueita. Kiinteistörekisterin mukaan nämä vesialueet omistaa Fortum Oyj. Kalastuslain 5. pykälän mukaan oikeus kalastaa ja määrätä kalastuksesta kuuluu vesialueen omistajalle.

Pentti Pasanen
Kalatalouspäällikkö

Tämän asiakirjan alkuperäinen allekirjoitettu versio on arkistoitu Lapin ELY-keskukseen

Liite Asiakirjapyyntö 15.12.2016

Tiedoksi Maa- ja metsätalousministeriö

20.2.2017

Väylän viehelupa-alue
C/o Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 Pello

Viite Asiakirjapyyntö Lapin ELY-keskukselle 24.1.2017

Vastaus asiakirjapyyntöön

Vastauksena asiakirjapyyntöönne Lapin ELY-keskus viittaa lukuisiin samasta asiasta antamiinsa aiempiin vastauksiin (viimeisin 13.1.2017), joissa ELY-keskus on toistuvasti ilmoittanut, ettei sillä ole asiaan liittyviä asiakirjoja.

Kalastusoikeuden osalta maa- ja metsätalousministeriö on kirjeellään 20.2.2013 ilmoittanut Pellon kalastuskunnalle, että lohenkalastusoikeus kuuluu valtiolle myös Pellon kunnan alueella. Lohenkalastusoikeuden käyttämisestä ei tarvita Lapin ELY-keskuksen tekemää erillistä päätöstä.

Lapin ELY-keskus ei ole vahvistanut eikä vahvista kenenkään kalastusoikeuksia. Viranomaisen ainoastaan vahvistaa yhteisluvelain 18 §:n mukaisesti osakaskunnan säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaille. Tämä tarkoittaa, että säännöistä ilmenevät yhteisluvelain 18 §:ssä luetellut asiat. Aikanaan kalastuskuntien (nykyisten osakaskuntien) sääntöjen vahvistaminen kuului Lapin ELY-keskuksen tehtäviin, mutta on sittemmin siirtynyt aluehallintoviraston tehtäväksi.

Pentti Pasanen
Kalatalouspäällikkö

Tämän asiakirjan alkuperäinen allekirjoitettu versio on arkistoitu Lapin ELY-keskukseen

Liite Asiakirjapyyntö 24.1.2017

Tiedoksi Maa- ja metsätalousministeriö

Heikki Jolma

Jolmantie 22

95700 Pello

Puh: 0400 180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi

www.vaylanviehelupa.fi

HaV:n sidosryhmätapaamiseen 7.3.2017 osallistuville ja
Tornionjoen kalastussäännön 16 §:n kokoukseen 8.3.2017 osallistuville

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio

PL 2, FI 95401 Tornio/ Storgatan 92A SE953 31 Haparanda

Sähköpostitse 03.03.2017 *virve.sallisalmi@srrjk.fi*

ja *info@srrjk.fi*

Tuomme tiedoksenne seuraavan:

Ruotsi ei ole ratifioinut Tornionjoen kalastussääntöä. Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen [FI 91/2010] kalastukseen liittyvät pykälät sekä sopimuksen olennaisena osana oleva kalastussääntö, jotka on säädetty osaksi Suomen lakia, eivät ole osana Ruotsin lakia. Ruotsin laissa [Lag (2010:897) om gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland Svensk författningssamling 2010:897 t.o.m. SFS 2010:1093] ilmoitetaan selvästi, että rajajokisopimuksen kalastukseen liittyvät pykälät 23-26 ja 29 sekä Tornionjoen kalastussääntö eivät ole osa Ruotsin lakia: "*Den gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland som undertecknades den 11 november 2009 ska gälla som svensk lag. Detta gäller dock inte artiklarna 23-26 och 29 samt fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde.*" Siis, vaikka Suomi on sitoutunut yhteiseen kalastussääntöön Ruotsin kanssa, Tornion- ja Muonionjoen Ruotsin puoleisilla vesialueilla Ruotsin kansallinen kalastuslaki on edelleenkin ratkaiseva; ei se, mitä rajajokisopimuksen kalastussäännössä yhdessä on sovittu.

Tornionjoella on näin ollen yhtäaikaaisesti voimassa kolme kalastuslakia, joista Suomen kalastuslaki on alinna. Suorastaan uskomatonta on, että Suomen perustuslain ja näiden kolmen kansanedustuslaitosten säätämän lain sijasta Suomen puolella Tornionjoella vallitsevana lakina on Maa- ja metsätalousministeriön ja Lapin ELY-keskuksen toimijoiden ylläpitämä 'virkamiessharia': Lapin ELY-keskus sallii lohikortin myymisen ja lohen kalastamisen ilman rannanomistajan lupaa, mikäli muut kalat kuin lohi ja taimen vapautetaan.

Havs- och Vattenmyndigheten ja Lapin ELY-keskus ovat antaneet *Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueelle erioikeuden* (privilegium) myydä kalastusluvut koko rajajokisopimusalueelle välittämättä siitä, kuka kalastusoikeudet kullakin osuudella Tornion-Muonionjokea omistaa. Esimerkiksi Pellon kunnan alueella kalastusoikeuksista n. 80 % kuuluu yksityisille rannanomistajille (jakokuntia), jotka eivät ole mukana mainitussa yhteisluvassa. Vaikka vain n. 20 % on valtion vesiä, tämä tässä yhteydessä T-M-K yhteislupa-alueena mainittu yhtymä on myynyt erityistä Pellon kuntalupaa. On selvää, että T-M-K lupayhtymään kuuluvat kalastuskunnat eivät myy omiansa ja toimivat näin ollen lainvastaisesti, kun he myyvät kalastuslupiaan Pellon alueelle Suomen puolelle Tornionjokea.

T-M-K yhteislupa-alueyhtymä, jossa myös kummankin valtion kalastusviranomaiset ovat sopimusosapuolina mukana, on luvat myytyään jakanut kalastuslupatulon rajajokisopimuksen kalastussäännön 17.2 §:n sijasta omien sääntöjensä 10 §:n mukaisesti, toisin sanoen lupayhtymään kuuluvat ovat jakaneet rahat keskenään. Tämän seurauksena kaikki mainittuun T-M-K lupa-yhtymään kuulumattomat Tornion-Muonionjoen kalastusoikeuksien omistajat, kuten Väylän viehelupa-alueen kalastus-/osakaskunnat, ovat jääneet ilman näille kuuluvaa osuutta kalastuslupatuotosta vuosina 2013, 2014, 2015 ja 2016. – Riipumatta siitä, miten ja millä perusteella Tornionjoen kalastuslupien myynti on järjestetty ja kenen toimesta kalastusluvut on myyty, kalastuslupatulot on jaettava kalastusoikeudenhaltijoille niinkuin siitä on Suomen ja Ruotsin välisellä rajajokisopimuksella 91/2010 [17.3 §] määrätty.

Lapin ELY-keskus sallii ns. lohikortin myymisen ja kalastamisen ilman rannanomistajan lupaa, mikäli muut kalat kuin lohi ja taimen vapautetaan, mutta ei ole ilmoittanut siihen normiperustaa. Menettely on selkeästi vastoin Suomen oikeusjärjestystä ja kaikkia kolmea Tornionjoella voimassa olevaa kalastuslakia. Kun alueen ylimmät hallintoviranomaiset ovat antaneet kalastuslupamyynnin yksiin käsiin ja kieltäneet sen toisilta, kuten Väylän viehelupa-alueelta, se on vastoin yhdenmukaista viranomaismenettelyä ja kysymyksessä on syrjintä. Kun se kohdistuu Pellon vanhojen talojen jakokuntiin ja niiden alkuperäisväestöön kveeneihin, se on jopa etnistä syrjintää. Tämä Suomen oikeusjärjestyksen vastainen toiminta rikkoo Tornionjokivarren rannanomistajien perusoikeuksia, mikä ei olisi mahdollista ilman kummankin valtion kalastusviranomaisen mukana oloa T-M-K lupayhtymän toiminnassa.

Tornionjoen muusta Suomesta poikkeava lohenkalastus on nostettu Suomalais-ruotsalais-norjalaisen Kveenimaayhdistyksen toimesta kansainväliseen tietoisuuteen Suomalais-Ugrilaisten kansojen maailmankonferenssissa viime vuonna Lahdessa 15-17. kesäkuuta ja YK:n alkuperäiskansojen kokouksessa Genevessä 12-15.7.2016 yhtenä esimerkkinä etniseen vähemmistöön kohdistuvasta viranomaissyrynnästä Suomessa. Tenojoen uuteen kalastussopimukseen ja sen perustuslaillisiin omistusoikeuksiin verrattuna Suomen kalastusviranomaisen toimien lainvastaisuus Tornionjoella on selvä. Ilman Havs- och Vattenmyndigheten'in mukanaoloa Tornion-Muonionjoen ja Könkämäenon viehekalastuksen yhteislupa-alueessa Suomen kalastusviranomaisen syrjivä viranomaistoiminta ei olisi mahdollista. Pellon alueelta kerättyjen kalastuslupatulojen lainvastaisesta jakamisesta Ruotsiin on 6.6.2016 tehty tutkintapyyntö Ruotsin poliisille.

Oheen liitettynä asiaan liittyvää suomen- ja ruotsinkielistä aineistoa

Pello 3. maaliskuuta 2017

Kunnioitavasti

Heikki Jolma
pj. Väylän viehelupa-alue

Tiedoksi:

Lapin kansanedustajat
Lapin poliisilaitos
Lapin ELY-keskus
Tornionjoen kalastusalue
Tilintarkastus Saranki

Väylän viehelupa-alueen ovat perustaneet Pellon-Kolarin alueen kalastusviranomaisen vahvistamat kalastusoikeuden haltijat noin 70 km pituisella Suomen puoleisella osalla Tornionjokea Juoksengista Väylänpäähän: Juoksengin kalastuskunta, Niemen-Saloniemen kalastuskunta, Turtolan kalastuskunta, Pellon kalastuskunta, Lempeän kalastuskunta, Kiurunien kalastuskunta ja Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta; Y-tunnus: 2549362-2